
Zahraníční studenti u nás

Zahraníční studenti u nás

PRAVO

30. 6. 2012; Magazín Práva; Strana 12; autor: Zuzana Musálková

Před přednáškovým sálem 1. lékařské fakulty UK v Praze postávají studenti a čekají na další hodinu. Někteří mají v rukou skripta a listují v nich, jiní jen tak klábosí. Zvláštní je jen to, že jazyk, kterým na půdě Karlovy univerzity mluví, je angličtina. Mladí lidé, kteří budou mít za chvíli za sebou další rok studia, přijeli ze všech koutů světa, aby vystudovali medicínu právě u nás.

Dva roky jsem se pokoušel dostat na New York University, která u vás v Česku není příliš známá,“ představuje mi svoje původní plány čtyřadvacetiletý Američan Kevin. „Ve skutečnosti je to dost prestižní státní univerzita, na kterou se hlásí patnáct tisíc lidí každý rok a berou jen deset procent,“ vysvětluje.

Mohl to zkoušet ještě jinde, na méně známých školách, ale Kevinovi se nelíbila představa, že by ve Spojených státech získal diplom na škole, která nemá žádné jméno ani prestiž. A tak se rozhodl pro evropskou školu. „Univerzitní vzdělání v Evropě se u nás docela cení a Karlovka má akreditaci,“ vysvětluje. Za pár let se vrátí domů s diplomem, který ho bude stát nejen spoustu námahy, ale na rozdíl od českých studentů i spoustu peněz.

Vždyť jen velmi málo českých vysokoškoláků si dokáže představit, že by ročně platili 325 000 korun – což je školné pro zahraniční studenty programu v angličtině. Ale Kevinova rodina počítala už od jeho narození s tím, že univerzita nebude nic levného a že za svého syna zaplatí desítky tisíc dolarů.

„Skoro od narození jsem měl takový spořicí účet, kde mi rodiče šetřili peníze na školné. Univerzity ve Státech stojí od pár tisíc dolarů za semestr, ale za ty prestižní zaplatíte i několik desítek tisíc dolarů za rok,“ vysvětluje student.

Lidé se tu na ulici nedívají do očí

Studium, které je až na jazyk výuky shodné s tím českým, považuje za náročné. To ale není jediný problém, se kterým se tu musí potýkat. Během rozhovoru na mě sice vychrlí pár českých slov se silným anglickým akcentem, tvrdí ovšem, že naučit se pořádně česky by mu trvalo ještě hodně let.

„Hned od prvéku máme češtinu. Zatím se v tom docela ztrácím, ale nakonec budeme v rámci studia chodit za pacienty a mluvit s nimi česky, abychom si navzájem rozuměli,“ říká s trochou obav v hlase Kevin.

Když se zeptám, jestli by pro něj nebylo jednodušší odjet do nějaké anglicky mluvící země, dostanu překvapivou odpověď. „Asi ano, ale chtěl jsem taky poznat něco odlišného. Střední Evropu a hlavně Prahu jsem si vybral, protože je to historické město plné kultury. Chtěl jsem vědět, jak přemýšlejí a žijí lidé někde jinde,“ vysvětluje hnědovlasý mladík. „Česká republika mě příjemně překvapila. Představa o postkomunistických zemích je v Americe úplně jiná.“

Na co si Kevin dlouho nemohl zvyknout, byla rezervovanost Čechů. „Hned na začátku mě překvapilo třeba to, že když procházíte po ulici, tak se vám lidé vůbec nedívají do očí.“ Což bylo pro Američana, který je zvyklý u nich doma poklábosit i s neznámými lidmi, něco nezvyklého.

I když pořád opakuje, jak se mu u nás líbí, po studiích jede okamžitě domů. „Ani u nás to nemají začínající doktoři lehké, ale finanční podmínky se nedají srovnávat. Ve Státech je to mnohem líp placené zaměstnání.“

Pilní jsou Malajci, Němci i Izraelci

Pro Kevina byla pražská medicína sice záložní možnost, ale dostat se na ni nebylo nijak jednoduché. Každý rok podá přihlášku okolo sedmi set zahraničních zájemců o studium. „Z toho uspěje sto dvacet a dalších dvacet se dostane na

zubařinu,“ vysvětluje předseda Fyziologického ústavu 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy Otomar Kittnar, který je zároveň proděkanem pro rozvoj fakulty, pro zahraniční studenty.

Mozaiku každého ročníku tvoří budoucí lékaři z celého světa. „Právě zítra odlétám do Kuala Lumpur, abych udělal přijímací pohovory s malajskými studenty, kteří chtějí na naši školu,“ zmiňuje se profesor hned v úvodu o programu, který financuje malajská vláda. „Letos je to osmdesát zájemců – z různých středních škol jsou vybráni ti nejlepší. Věřím, že aspoň padesát z nich pohovory udělá,“ myslí si Kittnar a dodává, že mladí lékaři z Malajsie patří na 1. lékařské fakultě k nejpilnějším studentům. Zodpovědný přístup mají podle profesora i Němci a Izraelci.

Asi každý si pamatuje afrického studenta Mirečka z filmu Jak básníci přicházejí o iluze.

Ten ale s hlavními hrdiny chodil na přednášky v češtině. Angličtina se po chodbách 1. lékařské fakulty začala rozléhat až v roce 1992.

Museli jsme něco nabídnout

„Program se otevřel ze tří důvodů. Za prvé se škola chtěla otevřít světu, protože se po čtyřiceti letech komunismu stala docela provinční,“ vysvětluje Kittnar. Za druhé to byl dobrý způsob, jak dostat české studenty na zahraniční stáže a výměnné programy, kterých bylo v té době po světě už spousta.

„Když jsme chtěli, aby naši studenti měli možnost vyjet za zkušenostmi a strávit půl roku nebo rok v zahraničí, museli jsme něco nabídnout na oplátku. A jestli k nám měli přijet lékaři z Británie a Francie, asi jen těžko bychom je nalákali na výuku v českém jazyce.“

V neposlední řadě si tak fakulta vylepšuje svoje příjmy. „Za české studenty sice dostáváme kapitační poplatky z ministerstva školství, ale ty nepokryjí všechny náklady. Speciálně u zubařů je výuka drahá.“ A tak zahraniční studenti vlastně doplácí výuku probíhající v českém jazyce.

I tak ale pražské školy nejsou zdaleka tou nejdražší možností, kterou si zahraniční studenti můžou v Evropě vybrat, i když ceny jsou pro každého jiné. „Lékařské programy v zahraničí jsou drahé, ale záleží na tom, jak pro koho. Například v Británii, pokud jste britský občan nebo patříte do Evropské unie, platíte mnohem méně než uchazeči ze zbytku světa.“ Zájemci o studium ale mohou ušetřit několik set tisíc korun ročně, pokud se rozhodnou zvládnout nástrahy českého jazyka a studovat v naší mateřštině. „Když se cizinec rozhodne studovat v našem jazyce, nic neplatí. Máme tady například Slováky,“ upozorňuje Kittnar. „Jinak jde o stipendijní vládní programy. Studenti se učí rok česky v Hradci Králové, pak musí udělat jazykové zkoušky a nastoupí.“

Táta je Čech

Ať už jde o v zahraničí uznaný diplom, nižší náklady na studium nebo jen touhu žít na pár let v jiné zemi, Česká republika jako místo akademických možností táhne. Milan Slezák přijel pro magisterský titul do Prahy proto, že má v Česku kořeny. „Narodil jsem se v Nizozemsku, ale můj otec je původem odsud. Stejně jako hodně jiných dětí emigrantů jsem se bohužel nenaučil česky,“ vysvětluje blondatý Milan, který teď nedostatek v neznalosti češtiny dohání a učí se. „Míval jsem čtyři hodiny týdně ve skupině, teď mám jednu privátní hodinu,“ říká poté, co si v kavárně, kde sedíme, objedná trochu lámanou češtinou.

Když se sem Milan stěhoval na studia, dobře věděl, do čeho jde. „Českou republiku jsem navštívil už mockrát před tím, než jsem tady začal studovat. Můj otec byl jedináček, takže tu máme jen vzdálenější rodinu,“ vysvětluje čtyřadvacetiletý Holanďan, který je v druhém ročníku magisterského studia ekonomie a politologie.

Milan u nás chce po ukončení fakulty humanitních studií rozhodně zůstat. Každopádně tu bude mít alespoň nějaké kontakty s domovskou zemí. Ke studiu si našel i zaměstnání, pomáhá lidem, kteří k nám přijdou z Nizozemska za prací, aby se tu lépe zabydleli. „V Česku žije kolem tří tisíc Nizozemců. Je to taková malá komunita,“ usmívá se Milan. Krom toho „dobrovolníci“ v Charles University International Club, který se na fakultě humanitních studií stará o nové příchozí studenty ze zahraničí a zvláště na začátku jim ukazuje co a jak. „Minulý rok jsem pron gram absolvoval z druhé strany a hodně se mi líbil. Navíc rád cestuju po Česku.“

Pár studentů z fakulty sociálních věd pomáhá nově příchozím se zabydlet. „Náš program je pro každého dobrovolný,“ vysvětluje mi Tereza Hluchá filozofii organizace Charles University International Club. „Ukážeme studentům Prahu, univerzitu, vysvětlíme, jak fungují praktické věci jako třeba metro a pomůžeme s papírováním, které je třeba na začátku udělat,“ popisuje Tereza činnost klubu.

Během roku organizuje klub i poznávací akce po celé České republice. „Někteří mají zájem dozvědět se o historii a kultuře co možná nejvíce a absolvují to s námi. Jiní dělají to samé individuálně, třetí skupinu to nezajímá.“

Pro zahraniční studenty není vždycky snadné zapojit se do života českých studentů. Jednak je tu jazyková bariéra, takže se mezinárodní studenti baví spíš mezi sebou, a navíc mají samozřejmě většinu hodin zvlášť. „Někteří mají potřebu poznat se s co nejvíce lidmi odsud i z jiných zemí, ale například Francouzi jsou typičtí tím, že se baví hlavně mezi sebou.“

Eleně z Moskvy se u nás líbí

Když rodačka z Moskvy Elena volila, kam má jít na magisterské studium, Karlova univerzita jí přišla jako ta pravá možnost. Jednak proto, že Rusko není v Evropské unii, a studium v anglicky mluvící zemi je proto pro ni dražší, ale také viděla podobnosti v naší a jejich kultuře.

„Anglicky mluvící zemi jsem si nemohla dovolit, ale vzdělávání na českých vysokých školách je na dobré úrovni, a tak jsem jela do Prahy,“ vysvětluje anglicky s tím, že jí osobně systém na fakultě humanitních studií více vyhovuje než ten u ní doma. Za rok studia pak v Česku platí dva tisíce eur, tedy asi padesát tisíc korun.

„Můžu si volit předměty, i když samozřejmě musím dosáhnout určitého počtu kreditů. V Moskvě jsme měli jeden kruh, kam jsem chodila se stále stejnými lidmi celý rok,“ vysvětluje Elena, která vzápětí dodává, že se jí tady studuje dobře, ale srovnat úroveň jednotlivých lekcí na české a ruské vysoké škole je celkem obtížné.

„V Rusku jsem studovala hlavně ekonomiku. Teď studuju program, který se jmenuje ekonomika a politické vědy a mám víc hodin z politologie.“

Třidvacetiletá Ruska si pochvaluje nejen úroveň angličtiny, ale pro české studenty tak běžnou věc, jako je komunikace po e-mailu. „Naši vyučující v Moskvě si tak moc netykali s počítačem nebo posíláním e-mailů, takže bylo docela obtížné domluvit se s nimi mimo půdu univerzity.“

Až bude mít v kapse magisterský diplom, s odjezdem do vlasti asi nebude nijak pospíchat. „To je velké životní rozhodnutí.“